

ЛІТЕРАТУРА

1. <https://www.unian.ua/war/herson-rosiyani-vluchili-raketami-v-adzhigolskiy-mayak-nayvishchiy-mayak-ukrajini-novini-vtorgnennya-rosiji-v-ukrajinu-11913477.html>
2. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/18097/1/APSD2021_V2_P042-045.pdf

---

УДК 687-1:687.17+355.665

Тетяна СТРУМІНСЬКА

кандидат технічних наук, доцент кафедри моделювання та художнього оздоблення одягу

Тетяна ЛУЦКЕР

кандидат технічних наук, доцент кафедри мистецтва та дизайну костюма

Юлія ВЕСЕЛА

асистент кафедри моделювання та художнього оздоблення одягу

Марина КОЛОСНІЧЕНКО

доктор технічних наук, професор кафедри моделювання та художнього оздоблення одягу

Катерина РОЩИНА

магістр кафедри моделювання та художнього оздоблення одягу, Київський національний університет технологій та дизайну

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ ПРОЄКТУВАННЯ ЖІНОЧОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ФОРМИ УКРАЇНИ

З лютого 2022 року через повномасштабну війну проти України змінилося життя українців, багато жінок на рівні з чоловіками приєдналися до лав захисників Вітчизни та долучаються до різних завдань, які висувають суворі воєнні часи.

На даний час виникла нагальна потреба в речовому забезпеченні жінок-захисниць спеціальним захисним одягом різного цільового призначення, це і польовий зимовий та літній одяг, одяг для медичного персоналу, який виконує відповідні обов'язки на передовій, одяг для волонтерів, які перебувають у найгарячіших точках військових подій тощо.

Тож, особливо гостро стало питання розробки жіночої військової форми та нормативних документів.

Зараз держава виділяє жінкам чоловічу форму малих розмірів, проте у більшості випадків жінкам не залишається вибору, як додатково самостійно шукати шляхи її придбання у приватних виробників військового одягу. Для військовослужбовців перш за все важлива функціональність, зокрема ергономічність, амуніції, проте проблема в тому, що форма розроблена для чоловічої фігури і не розрахована на жіночі морфологічні особливості [1].

Відповідно до Закону "Про військовий обов'язок та військову службу" [2] встановлено наступні види військової форми одягу: парадна; парадно-церемоніальна; парадно-вихідна; повсякденна; польова (службова морська); спеціальна; спортивна. Кожна з зазначених видів розподіляється на літню, демісезонну та зимову форму одягу. Однак, згідно з Наказом Міністерства оборони №238 від 30.06.2020 року на даний момент для жінок передбачена лише парадна, парадно-вихідна та повсякденна форма одягу [3]. Серед документації щодо жіночого військового одягу країн НАТО існує лише вимоги до бойового одягу та рекомендації, а конструктивно-технологічні рішення не представлені. Тому за основу для проектування взято чоловічу військову польову форму Збройних Сил України, зразки та стандарти бойового одягу НАТО.

У нормативному документі "Threats and Hazards on Dismounted Soldier System" ("Загрози та небезпеки для системи піших солдатів") визначено небезпечні та шкідливі фактори, які впливають як на людину, так і на термін експлуатації бойового одягу [4].

Система бойового одягу повинна забезпечувати захист від різноманітних загроз, кліматичного, температурного і механічних впливів, шкідливих біологічних факторів тощо. Комплект бойового одягу складається з різних виробів, які сумісно функціонують та можуть виконувати системне завдання "змішування та підбору", що полягає в можливості зміни комплектації в залежності від умов експлуатації та навколишнього середовища.

В документації НАТО чітко визначені вимоги до бойового одягу в залежності від призначення.

Так, наприклад, водовідштовхувальний одяг має захищати військовослужбовця від намокання; бути ергономічним, зокрема, зручним у використанні та при здійсненні рухів, поз, які користувач може прийняти під час виконання своїх обов'язків або іншої діяльності; складатись із багатошарового пакета матеріалів, кожний з яких виконує свою функцію.

Конструктивно-технологічне рішення водовідштовхувального одягу має не обмежувати рухи, забезпечувати без перешкод виконання військовим бойових і навчальних завдань; функцій та режимів носіння/перенесення іншого одягу та особистого спорядження.

Також одяг повинен мати вентиляційні отвори; елементи для регулювання ширини виробу на талії, низу, рукавах, штанах, капюшоні; герметизовані шви, застібки; отвори (кишені, наскрізні отвори тощо) розроблені таким чином що унеможливають проникнення води; непомітні або приховані застібки, фурнітура; бути зручним при надяганні/зніманні; передбачати можливість прикріплення засобів розрізнення/ідентифікації; не травмувати своїми елементами військового і давати можливість маніпулювати однією рукою.

В Україні вже розроблений костюм, що відповідає подібним характеристикам – костюм демісезонний спеціальний (рис.1) [5].

Отже визначено, що на даний час на жіночий військовий польовий одяг не існує нормативної документації, яка розробляється і виготовляється лише приватними конструкторами та виробниками.

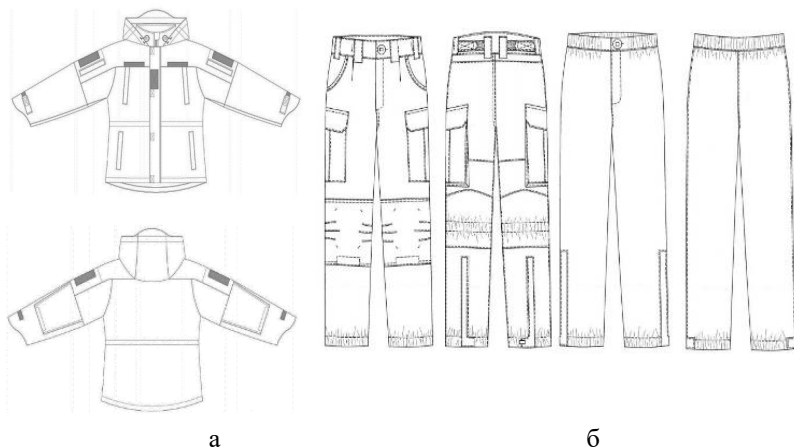

Рис. 1. Костюм демісезонний спеціальний:

а – куртка вітровологозахисна зимова,

б – штани вітровологозахисні зимові та утеплювач до штанів [5]

У речовому забезпеченні Збройних Сил України завдяки упровадження стандартів НАТО вітчизняні виробники продовжують удосконалювати моделі чоловічої військової форми. Тому можна дійти висновку, що для розробки жіночого бойового одягу буде прийнятним обрати за основу базові моделі чоловічої форми та розробити жіночу, враховуючи морфологічні особливості та потреби жінок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вироби спеціального та військового призначення: дизайн і технології. Остапенко Н.В., Колосніченко О.В., Колосніченко М.В., Третякова Л.Д., Луцкер Т.В., Рубанка А.І., Токар Г.М. К.: КНУТД, 2021. 231с.
2. Закон України "Про військовий обов'язок і військову службу / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 27, ст.385/Документ 2232-ХІІ, чинний, поточна редакція – Редакція від 05.02.2023, підстава – [2863-ІХ](#) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
3. Наказ №238 "Про внесення змін до наказу Міністерства оборони України від 20 листопада 2017 року № 606". Міністерство оборони України (Нормативний документ Міноборони України), 309 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2020/238_nm.pdf
4. COMBAT CLOTHING PERFORMANCE AND PROTECTIVE PROPERTIES AND TRIAL GUIDANCE: AEP-2333 Edition A, Version 1 [Чинний від DECEMBER 2021] (NATO STANDARD), 105 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://standards.globalspec.com/std/14486460/stanrec-2333>
5. Костюм вітровологозахисний демісезонний – КВВД, ШВВД: ТУ 14.1-102-00034022-2016 (зі сповіщенням про зміни №4) [Чинний від 31.05.2018] Головне управління розвитку та супроводження матеріального забезпечення Збройних Сил України. Затверджено Міністром оборони України, 38 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.mil.gov.ua/content/ddz/TY_2019/KVVD_zm4_18092019_.pdf